

De volgende zaken spelen een grote rol bij just in time.

- Kwaliteit
- Flexibiliteit om unieke producten te maken. Je moet rekening houden met de wensen van elke klant
- Betrouwbare leveranciers
- Vlekkeloze productie
- Handhaven van goed getrainde, gemotiveerde en flexibele werknemers
- Snelle productie en levering

Hoofdstuk 8 Process costing

Process costing wordt vaak gebruikt door bedrijven die continu dezelfde producten produceert. Je kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld: Coca-Cola, Royal Dutch Shell, suikerfabrieken enzovoorts.

Bij process costing worden de kosten per afdeling doorberekend aan de producten. De informatie die op deze manier verkregen wordt, wordt gebruikt om:

- de verkoopprijs te berekenen
- te bepalen welke producten vernieuwd moet worden of helemaal uit de productie verwijderd moet worden, vanwege de hoge kosten
- efficiëntie van productie en operaties te evalueren
- de voorraad te waarderen

Kosten toerekening aan producten

Bij het toerekenen van kosten moet je rekening houden met de begin of eindvoorraad die een afdeling heeft.

- 1) Afdeling zonder begin- en eindvoorraad
 Je telt hierbij de kosten van directe materialen en de conversiekosten op.
 Vervolgens deel je het door het aantal unit. Je krijgt dus de kostprijs per unit.

Hieronder een voorbeeld met een afdeling waarin 100 units worden geproduceerd.

	Totaal	Per unit
	€	
Directe materialen	2.000,00	€ 20,00
	€	
Conversie kosten	1.000,00	€ 10,00
Toe te rekenen	€	
kosten	3.000,00	€ 30,00

2) Afdeling met een eindvoorraad

Als je een afdeling met eindvoorraad hebt dan moet je de bovenstaande methode niet toepassen. Je zou de volgende stappen moeten maken:

- 1) Stel vast welke stromen plaats hebben gevonden. Wat is de beginvoorraad? Wat is erbij gekomen en eruit gegaan? En wat is de eindvoorraad? Om dit te bereken is er de volgende formule: $\text{Beginvoorraad} + \text{Transfer in} - \text{Transfer out} = \text{Eindvoorraad}$.
- 2) Kijk welke voorraden vertrokken zijn naar een andere afdeling. Deze kunnen als 100 procent klaar worden beschouwd. Volgens kijk je naar de voorraden die nog niet zijn vertrokken. Je bekijkt welke percentage van het totaal gereed is. Je berekent de kostprijs van het gedeelte wat gereed is. Door het te delen door het aantal gereed product kun je de kosten per unit vinden.

3) Afdeling met een begin- en eindvoorraad

Voor een afdeling met begin en eindvoorraad geldt weer andere stappen:

- 1) Verzamel de gegevens met betrekking tot de beginvoorraad, transfers in en out, en tenslotte de eindvoorraad.
- 2) Kijk wat er naar de andere afdeling is gegaan. Vervolgens bepaal je wat er nog op voorraad is en voor welk gedeelte het al gereed is. Tel de aantallen bij elkaar op.
- 3) Kijk naar de kosten van de producten van de beginvoorraad. Bepaal de kosten van de transfer in producten.
- 4) Deel de gevonden kosten bij stap drie door het aantal gevonden bij stap twee. Vervolgens kun de kosten per unit uitrekenen.

Prior department cost

Prior department cost (ook wel transferred in costs genoemd) zijn kosten van een product die de vorige afdeling heeft gemaakt. Het product heeft namelijk ook een bewerking gehad in een afdeling voor de huidige.

Spoilage costs

Ook uitval moet je toerekenen aan de kosten. Spoilage zijn producten die zijn afgekeurd. Veel voorkomende kwesties met betrekking tot uitval zijn:

- Is het waard om bijvoorbeeld het personeel te trainen om uitval te voorkomen?
- Kan het hoge aantal afgekeurde producten worden opgelost?
- Hoe komt het dat er afgekeurde producten zijn?

We kunnen Spoilage (ook wel lost units genoemd) onderscheiden in:

- **Normal spoilage:** Afwijking van één product op de duizend bijvoorbeeld. Dit wordt vaak als normaal gezien en het is te verwachten.
- **Abnormal spoilage:** Deze zijn vaak niet te voorspellen. Het gebeurt vaak plotseling en is incidenteel. (Machine doet het verkeerd, lopende band laat alles vallen enzovoorts.)
- Bij uitval dient de voorraad work in process worden gecrediteerd. Er komt een

debet post op de resultatenrekening met betrekking tot uitvalkosten.

FIFO

Kosten kunnen per periode verschillen. Daarom is het vaak moeilijk te achterhalen tegen welke kostprijs een product is gemaakt. Bij FIFO (First in First Out) gebruik je telkens de kostprijs van de oudste partij. Die kun je doorberekenen aan het product met behulp van de volgende formule:

FIFO unit cost: current period cost / hoeveelheid gereed product.

Hoofdstuk 9 Joint products

Joint products zijn producten die gemaakt zijn van dezelfde input (materialen, grondstoffen, hulpmiddelen enzovoorts). De uiteindelijke producten verschillen wel van elkaar. Een joint process converteert dezelfde inputs tot verschillende outputs. De **split off** is het punt waarin producten van elkaar gaan scheiden en ieder tot een andere soort product wordt verwerkt. Na de split off point worden de producten van elkaar gescheiden en krijgen ze allemaal een andere bewerking. Bij een split off point kunnen er ook al producten gereed zijn (**final products**). De rest wordt dan nog verder bewerkt (**intermediate products**). **Joint costs** zijn kosten die samengaan met joint processen.

Het kiezen van joint products

De juiste combinaties van soorten producten kunnen ervoor zorgen dat je winst gemaximaliseerd wordt. Je kunt namelijk met joint products met ongeveer dezelfde processen verschillende producten produceren.

Bij het maken van keuzes moet je letten op:

- Alternatieve combinaties en de mogelijke hoeveelheid van een product
- De verkoopprijs
- Kosten met betrekking tot de bewerkingen na de joint process. Dus de bewerkingen na de split off.
- Optimale keus

De **net realizable value (NRV)** meet de hoeveelheid winst die een product bijdraagt na de split off point. Dit wordt berekend door de opbrengst minus de kosten van het proces na de split off.

Joint costs zijn nog niet verdeeld over de verschillende producten. Het kan handig zijn om deze kosten toe te wijzen.

Met behulp van allocaties met betrekking tot joint costs kan men de kosten en opbrengsten van afdelingen meten. Medewerkers van een afdeling kunnen op grond van deze informatie bijvoorbeeld worden beloond. De informatie kan dus worden gebruikt om analyses te maken van een afdeling.